

ІНГУШСЬКА
КАЗКА

ХВАЛЬКУВАТИЙ МИСЛИВЕЦЬ

БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

UARTLIB.ORG

UARTLIB@GMAIL.COM

Жив колись в одному аулі мисливець, на ім'я Сагаїп. Ніколи з полювання без здобичі не вертав. Своєю влучністю Сагаїп дуже пишався. Склече, було, людей і каже дружині: — Поклади на долоню яйце і відійди якнайдалі! Прицілиться, вистрілить і обов'язково у яйце влучить.

Якось біля аулу, в лісі, з'явився великий ведмідь. Роздер цей ведмідь корову, розірвав старого чоловіка.

Сполошилися жителі аулу, взяли зброю, собак і побігли в ліс. А Сагаїп з ними не пішов. Став біля своєї хати-саклі й каже:

— Даремно ви поспішаєте: не вам цього звіра вбити!

І справді, хоч скільки старалися мисливці, та так і не вполювали ведмедя. Вони навіть і не бачили його.

Вернулись мисливці в аул і кажуть:

— Ну, більше ніколи ведмідь не з'явиться тут! Ми його так налякали, що він забіг аж за гору, а може, впав із скелі й розбився.

Проте другого дня ведмідь знову підкравсь до аулу, напав на дроворуба й розірвав його.

Засмутилися люди, прийшли до Сагаїпа, почали прохати:

— Іди, Сагаїпе, вбий ведмедя! Якщо ти не допоможеш нам, то хто ж допоможе...

Зрадів Сагаїп, приємно йому було чути такі слова. Подався він до лісу, вислідив ведмедя і вбив.

Повернувся в аул і каже:

— Підіть подивіться, якого я звіра здолав.

Старі дякують меткому мисливцеві, а молоді на нього з повагою і заздрістю дивляться.

Загордився Сагаїп без міри. Прийшов у свою саклю та й каже дружині:

— Немає на світі хоробрішого за мене! Що мені всі інші люди! Всі вони проти мене нічого не варті!

Вислухала дружина його хвалькувату мову, головою похитала:

— Даремно ти так похваляєшся. Є, мабуть, на світі люди дужчі за тебе, та й стріляють краще!..

Не сподобались Сагаїпу такі слова. Розгнівався він на дружину і закричав:

— Он як! Ну, то йди і відшукай людину, дужчу за мене. А якщо не знайдеш — не смій вертатися в мою саклю!

Гірко заплакала жінка. Мусила брати сакви і йти світ за очі.

Хтозна, скільки вона йшла, тільки прийшла до однієї високої гори та й бачить: сидить на скелі велетень, відламує від неї голими руками величезні брили і підкидає догори, наче дрібні крем'яшки.

Подивилась на нього жінка і думає: «Правду я казала Сагаїпові...»

А велетень угледів її та й питає:

— Чого ти прийшла сюди, жінко?

— Чоловік мій послав мене шукати людину, що дужча за нього.

— А хто твій чоловік і чим він уславився?

Жінка сказала:

— В нашому аулі він найметкіший стрілець, а вчора сам убив великого ведмедя.

Зареготав велетень і сказав:

— Піди, жінко, і скажи своєму чоловікові: «Живе в горах велетень Тото, він хоче з тобою зустрітися і спробувати, яка в тебе сила». Я чекатиму його тут!

Вернулася Сагаїпова дружина додому.

— Знайшла я чоловіка, набагато сильнішого за тебе! Живе він у горах, а звати його Тото. Він сказав, що хоче помірятися з тобою силою.

— Гарзд! — скрикнув Сагаїп. — Узнає цей Тото, хто з нас сильніший і вправніший: я чи він!

Підійшов він до високої крем'яної гори і побачив величезного Тото: сидить велетень, відламує від гори великі брили — набагато більші за того ведмедя, якого він убив. Заховався Сагаїп за великий камінь і думає: «Ведмедя я переміг і цього Тото здолаю!» Натягнув Сагаїп тятиву і послав у Тото стрілу. Влучила стріла в спину велетневі. Почувавсь Тото спиною об камінь і думає: «Мабуть, мене якась муха вкусила».

А Сагаїп прицілився і послав у велетня другу стрілу. Цього разу він влучив велетню в лоб. Витяг Тото стрілу і закричав:

— Ага, ось які мухи мене кусають! Це, мабуть, той мисливець-хвалько!

Оглянувся він навкруги і помітив людину, що сховалась за каменем.

Збіг Тото з крем'яної скелі, вирвав із корінням величезну чинару, звалив собі на плече і попрямував до Сагаїпа. Перелякався Сагаїп, кинув геть свій лук і стріли й клубком покотився з гори.

Біжить Сагаїп, аж бачить: перед ним величезне стадо кіз, і пасе їх однорукий велетень, та такий височезний, як вежа. Прибіг до нього Сагаїп, ледве дух перевів, просить:

— Я твій гість... Урятуй мене! За мною женеться велетень Тото, хоче вбити мене.

— Не бійся, — відповідає велетень, — коли ти мій гість, звичай велить мені захищати тебе!

Нагнувся пастух, узяв Сагаїпа двома пальцями, підняв із землі й опустил у свою глибоку кишеню.

Підбіг до нього Тото й питає:

— Чи не бачив ти чоловічка, що тікає від мене?

— Бачив, — сказав однорукий. — Він мій гість, він у мене в кишені сидить!

— Віддай його мені, я його, як муху, розчавлю! — закричав Тото.

— Ні, — відповідає однорукий, — не оддам, він мій гість! З якої ти країни і якого народу син, якщо нашого давнього звичаю не знаєш! Хіба можна дозволити кривдити гостя?

— А-а. Коли так, то давай битися! — крикнув Тото.

Підняв він свою чинару й кинувся на однорукого. Розсердився однорукий, тупнув ногою об землю — і в землі утворилася глибока розколина. В цю розколину він кинув Тото і сказав:

— Сиди там і не вилазь, якщо тобі життя дороге!

Після цього він вийняв з кишені Сагаїпа і запитав:

— Ну, тепер розповідай, за що Тото хотів тебе вбити?

Розповів Сагаїп однорукому велетневі все, нічого не посмів приховати.

Вислухав його пастух і докірливо сказав:

— Пуста й нерозумна ти людина! Хіба можна похвалитися своїм розумом, спритністю і силою? Бачиш, який я великий і дужий? Колись я так само думав, як і ти. Але знайшовся інший велетень, ще дужчий за мене. Коли я зустрівся з ним і почав глузувати з нього, він тільки крикнув мені у відповідь: «Провчу я тебе, жалюгідне ти мишеня!» — схопив цілу скелю і кинув туди, де я стояв. Добре, що я встиг відбігти вбік!.. Але все-таки скеля відірвала мені руку.

Поки вони розмовляли так, занепокоєна Сагаїпова дружина пішла шукати свого

чоловіка. Пройшла вона через сім гір і зупинилась на восьмій. Тут і побачив її Сагаїп. Почав він просити однорукого:

— Он іде сюди моя дружина! Будь ласка, скажи їй, що це я закопав у землю Тото! Бо в нашому аулі перестануть поважати мене!

Розгнівався однорукий.

— Нікчемний ти чоловік! — закричав він. — Якби ти не був моїм гостем, я вбив би тебе одним пальцем! Але я провчу тебе, щоб ти більше не вихвалявся!

Схопив однорукий Сагаїпа, підкинув його високо вгору, як маленький камінець, спіймав, підкинув ще раз — і знову спіймав. Потім дмухнув — і покотився Сагаїп. Котився, котився і закотився в глибоку ущелину... Забув він і про свою силу, і про свою спритність і став жалібно дружину кликати:

— Допоможи! Витягни мене з ущелини!.. Врятуй!..

Довго шукала його дружина, нарешті знайшла. Не роздумуючи, зняла вона з себе бешмет, роздерла його на довгі вузькі смужки, зсукала з них вірвовку і кінець її кинула в ущелину.

Підскочив Сагаїп, хотів схопити кінець вірвовки, але вона була коротка.

— Лихо моє! — заволав Сагаїп. — Ма-

буть, ніколи не виберусь я з цієї пастки, загину тут, з голоду пропаду!..

— Почекай, — відповідає дружина, — не загинеш! Витягну тебе!

Узяла вона ніж, відрізала свою довгу косу, доточила вірвовку і знову опустила її в ущелину. Сагаїп міцно вхопився за неї і крикнув:

— Тягни!

Важко було дружині тягти Сагаїпа, ледве витягла. Подивився Сагаїп на вірвовку, побачив волосяний кінець — і все зрозумів. Опустив він очі долу й пішов за дружиною в аул.

Відтоді, кажуть, перестав він вихвалятися своєю спритністю та силою перед людьми.

3 коп.

1966

Малював
В. САВАДОВ

Переклав
О. КОВАЛЬЧУК

ДЛЯ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

ХВАСТЛИВІЙ ОХОТНИК. Інгушська народна сказка
(На українському мові)

Редактор *М. П. Лисач*, художній редактор *С. К. Артюшенко*,
технічний редактор *Ф. Н. Резник*, коректор *Г. М. Горлач*
Здано на виробництво 22. XI. 1965 р. Підписано до друку 7. II.
1966 р. Формат 60×90^{1/8}. Фіз. друк. арк. 0,5. Умовн. друк.
арк. 0,5. Сбл.-вид. арк. 0,44. Тираж 200 000 (1—100 000). Зам.
№ 1210. Папір офсетний № 2. Ціна 3 коп. Видавництво «Веселка».
Київ, Кірова, 34. Друкоffsetна фабрика «Атлас» Комітету по
пресі при Раді Міністрів УРСР. Львів, Зелена, 20.

7-8-1

745-66M